

Uit vrije wil

Actieplan vrijwilligerswerk

Inleiding

Onbetaalde arbeid en vrijwilligerswerk zijn de smeerolie van de samenleving. Ze verdienen erkenning en waardering. Zonder vrijwilligers is er voor veel sociale verbanden, zoals sportclubs, buurtverenigingen, kerken en scholen geen toekomst. Het belang van vrijwilligerswerk zal de komende jaren verder toenemen. Door de vergrijzing en door de vermaatschappelijking van de zorg wordt er een steeds groter beroep gedaan op vrijwilligers en mantelzorgers. Tegelijkertijd dreigt het aantal vrijwilligers en mantelzorgers af te nemen, onder meer door de toenemende druk om (meer uren) betaald werk te doen. Er is spanning tussen het streven naar een hogere arbeidsparticipatie enerzijds, en anderzijds het kabinetsdoel om het aantal vrijwilligers en mantelzorgers substantieel te doen toenemen. De ChristenUnie vindt dat er nu actie moet worden ondernomen om dit doel te realiseren. In deze notitie worden daartoe concrete voorstellen gedaan.

Algemeen

Gemeenten zijn in het kader van de WMO primair verantwoordelijk voor mantelzorg en vrijwilligerswerk. Gemeenten zijn bij uitstek geschikt voor deze taak. De ondersteuning van mantelzorg en vrijwilligerswerk kan immers het best op wijk- en buurtniveau worden vormgegeven. De landelijke overheid draagt zorg voor voldoende financiële middelen. Maar ook voor regelingen die - naast de WMO - bijdragen aan het stimuleren van vrijwilligerswerk.

1. Vrijwilligersverzekering

Een probleem waar veel clubs en verenigingen tegen aan lopen, is de verzekering van hun vrijwilligers. Ook langs het sportveld en in het buurthuis schuilt het ongeluk in kleine hoekjes. Momenteel werkt de VNG – in samenspraak met verzekeraars - aan een basispakket, dat voor 1 euro per vrijwilliger aan gemeenten wordt aangeboden. Zo hoeven er straks geen vrijwilligers meer onverzekerd rond te lopen. Zelfs niet als ze van organisatie of gemeente wisselen. De landelijke overheid maakt de vrijwilligersverzekering financieel mogelijk.

Actie: BZK in samenwerking met gemeenten

Vrijwilligerswerk voor en door alle leeftijden

Vrijwilligerswerk kent geen leeftijdsgrenzen. Het wordt verricht door en is dienstbaar aan alle groepen in de samenleving. Van jong naar oud. In de voorstellen van de ChristenUnie wordt daar rekening mee gehouden.

Innovatieve maatregelen voor en door jeugd en gezin

Veel vrijwilligerswerk en mantelzorg vindt via gezinnen plaats. Omgekeerd kan daar ook wel eens behoefte bestaan aan ondersteuning. De ChristenUnie ziet vrijwilligerswerk als een belangrijke schakel in het jeugd- en gezinsbeleid. Hierbij moet de rol van jongeren ook duidelijk erkend worden.

2. Stimuleren vrijwillige ondersteuning en begeleiding bij opvoeding/zorg

Gezinnen met een hulpvraag bij de opvoeding en verzorging van kinderen, worden ondersteund door vrijwilligers, onder meer uit het sociaal netwerk. Dit kan tegelijk het beroep op het professionele circuit verminderen of aanvullen.

Actie: Jeugd en Gezin

3. Faciliteren van vrijwillige onderlinge steun door ouders

Uit onderzoek blijkt dat ouders behoefte hebben aan het uitwisselen van informatie en ervaringen met andere ouders. Ouders zijn vaak wel in staat om zichzelf te organiseren en elkaar te helpen. Maar facilitering van onderlinge steun is ook gewenst (zie RMO-advies 'Versterken van gezinnen').

Actie: Jeugd en Gezin

4. Coaching van jongeren

Jongeren die nog niet in aanmerking komen voor een beroep op speciale jeugdvoorzieningen, maar die wel wat extra begeleiding kunnen gebruiken, blijken gebaat te zijn met de inzet van vrijwilligers die als coach optreden. Niet alleen op school, maar ook daarbuiten. Hiermee kan verder afglijden of schooluitval worden voorkomen.

Actie: Jeugd en Gezin

5. Stimuleren jongerenparticipatie

Jongeren beschikken over veel capaciteiten die waardevol zijn voor de samenleving. Door jongeren op vrijwillige basis te betrekken bij besluitvorming over en opzetten van projecten op buurt- en wijkniveau, wordt hun potentieel benut en raken zij

betrokken bij de eigen leefomgeving. Hiernaast moeten er voldoende voorzieningen zijn voor vrije tijdsbesteding, gericht op jongeren.

Actie: Jeugd en Gezin

Innovatieve maatregelen voor en door studenten

Naast de studie is het voor studenten van belang zich maatschappelijk breed te oriënteren. Vrijwilligerswerk maakt van die oriëntatie een belangrijk onderdeel uit. Dit wordt gelukkig ook onderkend door veel studenten. De ChristenUnie vindt dat zij hier voor beloond mogen worden.

6. Aftrekregeling collegegelden

Wie tijdens de studie maatschappelijke diensten verricht, kan vermindering van de studieschuld verdienen. De 'revenue' komen via een puntensysteem in mindering op de collegegelden. Dit betekent in feite een extra investering in maatschappelijke diensten. Studenten worden op deze manier tweeledig geholpen: bij een aantrekkelijke manier om de schulden te minderen of te voorkomen; aan de andere kant worden zij gestimuleerd ervaring op te doen in sectoren die veel maatschappelijk nut hebben.

Actie: OC&W

7. Sociaal half jaar

Als een schoolverlater of ex-student tenminste 6 maanden vrijwilligerswerk verricht in de zorg of het onderwijs, wordt hij daarvoor beloond met een belastingkorting van 1000 euro per jaar in de daaropvolgende 5 jaar.

Actie: OC&W in samenwerking met Financiën

Innovatieve maatregelen voor en door werknemers

Betaalde arbeid en vrijwilligerswerk lijken een tegenstelling, maar dat hoeft niet zo te zijn. Sterker nog: vrijwilligerswerk onder werktijd neemt toe in populariteit. Een aantal grote bedrijven is hier al actief mee bezig. Het draagt bij aan een maatschappelijk betrokken imago van deze bedrijven, en werknemers blijken het sterk te waarderen. Dit verdient volgens de ChristenUnie een positieve benadering van de overheid.

8. Introduceren Spaargift

Op basis van deze regeling kan een werknemer fiscaal gefaciliteerd een deel van het loon sparen voor het doen van giften. Deze regeling is zoveel mogelijk naar analogie van de spaarloonregeling vormgegeven.

Actie: Financiën

9. Solidariteitsdag

In de collectieve sector kan één vakantiedag per jaar speciaal worden ingeleverd voor het doen van vrijwilligerswerk en/of mantelzorg. Dit wordt gestimuleerd en zo nodig gefaciliteerd door de werkgever. De maatregel draagt bij aan de grotere kwaliteit van de publieke voorzieningen zonder dat er extra geld voor hoeft te worden uitgetrokken.

Actie: BZK

Innovatieve maatregelen voor en door uitkeringsgerechtigden

De ChristenUnie streeft naar een samenleving waarin mensen tot hun recht komen met al hun talenten en gaven. Een samenleving waar niemand afgeschreven wordt, maar iedereen meedoet. Daarom wil de Christen Unie langdurig werklozen, bijstandsgerechtigden en gedeeltelijk arbeidsongeschikten, die niet direct betaald werk kunnen verrichten, ondersteunen bij het doen van vrijwilligerswerk. Want ook daar kunnen talenten volledig tot recht komen.

10. Indexeren bijverdienregeling

Uitkeringsgerechtigden die vrijwilligerswerk verrichten, moeten hiervoor niet bestraft worden. De bijverdienregeling maakt het mogelijk dat uitkeringsgerechtigden een deel van hun vrijwilligersvergoedingen mogen houden. De huidige bijverdienregeling is echter ruimer wanneer het vrijwilligerswerk verricht wordt in het kader van re-integratie. Volgens de ChristenUnie moet het niet uitmaken of het vrijwilligerswerk al dan niet gericht is op terugkeer naar de arbeidsmarkt. De bijverdienregeling dient uniform hetzelfde maximale bedrag te zijn. Hiernaast dient de hoogte van de bijverdienregeling jaarlijks geïndexeerd te worden. Anders mag een uitkeringsgerechtigde feitelijk steeds minder bijverdienen per jaar.

Actie: SZW

Innovatieve maatregelen voor en door ouderen

Ouderen leveren een buitengewoon grote bijdrage aan het vrijwilligerswerk en mantelzorg. Dit werk wordt vaak in stilte verricht. Maar de waardering hiervoor mag ook hardop uitgesproken worden. De ChristenUnie stelt daarom het volgende voor:

11. Verzilveringspas

Ouderen die vrijwilligerswerk verrichten krijgen een zogenaamde verzilveringspas. Met deze pas krijgen ze korting op culturele activiteiten, musea, boeken en voorstellingen. Hiernaast kunnen (regionale) bedrijven die oudere vrijwilligers een warm hart toedragen, zelfstandig besluiten om ook korting te geven op vertoon van de verzilveringspas. Zo wordt de maatschappelijke waardering voor het waardevolle werk van ouderen tot uitdrukking gebracht.

Actie: VWS

Actie!

De ChristenUnie vraagt tijdens de Algemene Politieke Beschouwingen 2008 om te beginnen aandacht voor het mogelijk maken van de vrijwilligersverzekering (actie 1) en de innovatieve maatregelen voor en door jeugd en gezin (actie 2 t/m 5). Hiervoor worden middelen vrijgemaakt. Een uitwerking van onze plannen wordt bij de behandeling van de begrotingen van Binnenlandse Zaken (actie 1) en Jeugd en Gezin (actie 2 t/m 5) verwacht.